

Teismo praktikos rinkinys

Byla C-499/15

W ir V

prieš X

(Vilniaus miesto apylinkės teismo prašymas priimti prejudicinį sprendimą)

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Teismų bendradarbiavimas civilinėse bylose – Jurisdikcija bylose dėl tėvų pareigų – Reglamentas (EB) Nr. 2201/2003 – 8–15 straipsniai – Jurisdikcija bylose dėl išlaikymo prievolių – Reglamentas (EB) Nr. 4/2009 – 3 straipsnio d punktas – Skirtingų valstybių narių teismų priimti tarpusavyje prieštaraujantys sprendimai – Vaikas, nuolat gyvenantis savo motinos gyvenamosios vietos valstybėje narėje – Valstybės narės, kurioje yra tėvo gyvenamoji vieta, teismų jurisdikcija pakeisti jų anksčiau priimtą įsiteisėjusį sprendimą dėl vaiko gyvenamosios vietos, išlaikymo prievolių ir teisės bendrauti įgyvendinimo tvarkos – Nebuvimas“

Santrauka – 2017 m. vasario 15 d. Teisingumo Teismo (pirmoji kolegija) sprendimas

1. *Prejudiciniai klausimai – Teisingumo Teismo jurisdikcija – Kreipimasis su prejudiciniu klausimu į Europos Žmogaus Teisių Teismą – Nebuvimas*

(SESV 267 straipsnis; Teisingumo Teismo procedūros reglamento 83 straipsnis)

2. *Teismų bendradarbiavimas civilinėse bylose – Jurisdikcija ir teismo sprendimų, susijusių su santuoka ir tėvų pareigomis, pripažinimas bei vykdymas – Reglamentas Nr. 2201/2003 – Jurisdikcija, taikytina teisė, teismo sprendimų bylose dėl išlaikymo prievolių pripažinimas ir vykdymas – Reglamentas Nr. 4/2009 – Valstybės narės, teismų, priėmusių įsiteisėjusį sprendimą dėl tėvų pareigų ir išlaikymo prievolių nepilnamečiui vaikui, jurisdikcija nagrinėti prašymą pakeisti šio sprendimo nuostatas – Nebuvimas – Vaiko nuolatinė gyvenamoji vieta kitos valstybės narės teritorijoje – Šios valstybės narės teismų jurisdikcija*

(Tarybos reglamento Nr. 2201/2003 8 straipsnis ir Tarybos reglamento Nr. 4/2009 3 straipsnis)

3. *Teismų bendradarbiavimas civilinėse bylose – Jurisdikcija ir teismo sprendimų, susijusių su santuoka ir tėvų pareigomis, pripažinimas bei vykdymas – Reglamentas Nr. 2201/2003 – Vaiko „nuolatinės gyvenamosios vietos“ sąvoka – Vertinimo kriterijai – Vaiko fizinis buvimas valstybėje narėje*

(Tarybos reglamento Nr. 2201/2003 8 straipsnis)

1. 2016 m. gruodžio 20 d. W, remdamasis Teisingumo Teismo procedūros reglamento 83 straipsniu, paprašė Teisingumo Teismo atnaujinti žodinę proceso dalį ir kreiptis su prejudiciniu klausimu į Europos Žmogaus Teisių Teismą. Pirma, dėl prašymo kreiptis į Europos Žmogaus Teisių Teismą pažymėtina, kad pagal Procedūros reglamento 83 straipsnį ar kitą šio reglamento nuostatą Teisingumo Teismas neturi kompetencijos pateikti tokio kreipimosi.

(žr. 32, 33 punktus)

2. 2003 m. lapkričio 27 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 2201/2003 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų, susijusių su santuoka ir tėvų pareigomis, pripažinimo bei vykdymo, panaikinančio Reglamento (EB) Nr. 1347/2000, 8 straipsnis ir 2008 m. gruodžio 18 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 4/2009 dėl jurisdikcijos, taikytinos teisės, teismo sprendimų pripažinimo ir vykdymo bei bendradarbiavimo išlaikymo prievolių srityje 3 straipsnis turi būti aiškinami taip, kad tokioje byloje, kaip pagrindinė, valstybės narės teismai, kurių priimtas sprendimas dėl tėvų pareigų ir išlaikymo prievolių nepilnamečiui vaikui įsiteisėjo, neišsaugo jurisdikcijos nagrinėti prašymą pakeisti šio sprendimo nuostatas, jei šio vaiko nuolatinė gyvenamoji vieta yra kitos valstybės narės teritorijoje. Jurisdikciją priimti sprendimą dėl šio prašymo turi tos kitos valstybės narės teismai.

Iš Reglamento Nr. 2201/2003 12 konstatuojamosios dalies matyti, kad jis priimtas siekiant kuo labiau atsižvelgti į vaiko interesus, ir šiuo tikslu pirmenybė jame teikiama artumo kriterijui. Reglamento Nr. 2201/2003 8 straipsnyje šio tikslo siekiama suteikiant bendrąją jurisdikciją vaiko nuolatinės gyvenamosios vietos valstybės narės teismams. Pagal šio 8 straipsnio 1 dalį teismo jurisdikcija nustatoma, „kai byla patenka jo žinion“, t. y. bylos iškėlimo dokumento pateikimo šiam teismui dieną, kaip numatyta reglamento 16 straipsnyje (šiuo klausimu žr. 2014 m. spalio 1 d. Sprendimo *E.*, C-436/13, EU:C:2014:2246, 38 punktą). Be to, kaip generalinis advokatas, remdamasis 2014 m. spalio 1 d. Sprendimo *E.* (C-436/13, EU:C:2014:2246) 40 punktu, nurodė savo išvados 45 punkte, ši jurisdikcija turi būti tikrinama ir nustatoma kiekvienu konkrečiu atveju, kai byla patenka teismo žinion, o tai reiškia, kad baigus nagrinėti bylą jurisdikcija neišsaugoma.

(žr. 51–54, 70 punktus ir rezoliucinę dalį)

3. 2010 m. gruodžio 22 d. Sprendime *Mercredi* (C-497/10 PPU, EU:C:2010:829, 46 punktas), kuris patvirtintas vėlesnėje jurisprudencijoje (be kita ko, žr. 2014 m. spalio 9 d. Sprendimo *C.*, C-376/14 PPU, EU:C:2014:2268, 50 punktą), Teisingumo Teismas nusprendė, kad sąvokos „nuolatinė gyvenamoji vieta“ prasmė ir apimtis turi būti nustatomos labiausiai atsižvelgiant į vaiko interesus, ypač į artumo kriterijų. Ši sąvoka atitinka vietą, atspindinčią tam tikrą vaiko integraciją į socialinę ir šeimos aplinką. Šią vietą turi nustatyti nacionalinis teismas, atsižvelgdamas į visas kiekvienam konkrečiam atvejui būdingas faktines aplinkybes. Turi reikšmės, be kita ko, vaiko gyvenimo valstybės narės teritorijoje sąlygos ir priežastys, taip pat jo pilietybė. Be vaiko fizinio buvimo tam tikroje valstybėje narėje, į kurį reikia atsižvelgti, kiti veiksniai turi atskleisti, kad toks buvimas visai nėra laikinas ar atsitiktinis (šiuo klausimu žr. 2010 m. gruodžio 22 d. Sprendimo *Mercredi* (C-497/10 PPU, EU:C:2010:829, 47–49 punktus). Vadinasi, nustatant, ar vaikas nuolat gyvena konkrečioje valstybėje narėje, jis bent turi fiziškai būti šioje valstybėje narėje.

(žr. 60, 61 punktus)